

En allmän försäkringskassa kan inte överlåta till den försäkrade att avgöra om ett beslut skall omprövas med stöd av 20 kap. 10 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Även fråga om brister i hanteringen av den försäkrades önskemål att närvara vid socialförsäkringsnämndens sammanträde

I en mot Stockholms läns allmänna försäkringskassa riktad anmälan med bilagor framgick bl.a. följande.

AA hade begärt att få närvara när hennes arbetsskadeärende skulle behandlas vid socialförsäkringsnämndens sammanträde den 3 augusti 1999. Hon ringde den 30 juli och anmälde förhinder och ville därför att hennes ärende skulle behandlas vid ett senare sammanträde. Föredraganden meddelade dock att ärendet inte kunde skjutas upp längre. Sammanträdet den 3 augusti ställdes emellertid in och flyttades till den 10 augusti utan att AA underrättades om detta. Socialförsäkringsnämnden fattade vid sammanträdet den 10 augusti beslut i AA:s ärende. Den 23 augusti inkom AA:s med ett överklagande av beslutet till försäkringskassan. I en journalanteckning den 1 september antecknas följande.

Av BB:s journal framgår att df vill att beslutet skall ogiltigförklaras. Vi får erbjuda df en prövning enligt AFL 20:10a i SFN, dvs df får komma till SFN och framföra sina synpunkter – SFN beslutar därefter om ärendet kan ändras med stöd av AFL 20:10a punkt 2 – ofullständigt underlag.

Den 3 september antecknas följande i journalen.

Informerat df om ovanstående och att hon själv får bestämma om hon anser att hon har sådan muntlig information till nämnden att hon vill att SFN prövar om de kan ändra sitt beslut eller om vi ska skicka det direkt till länsrätten.

Först den 6 september gör försäkringskassan enligt en anteckning i journalen en rättidsprövning samt konstaterar att socialförsäkringsnämnden kommer att ta upp ärendet för prövning enligt 20 kap. 10 a § lagen om allmän försäkring (AFL).

Den 28 september 1999 beslutade socialförsäkringsnämnden, efter att ha hört AA muntligen, att inte ändra beslutet den 10 augusti 1999.

Anmälan remitterades till försäkringskassan, som kom in med ett yttrande. AA kommenterade remissvaret.

I sitt den 9 november 2000 meddelade beslut anförde *JO Pennlöv* i bedömningsdelen följande.

AA hade begärt att få närvara när socialförsäkringsnämnden behandlade hennes livränteärende. Hon kallades därför till nämndens sammanträde den 3 augusti 1999. När hon anmälde förhinder och önskade att hennes ärende skulle flyttas till ett annat sammanträde nekade kassan henne detta. Försäkringskassan har i remissvaret anført att den i stället borde ha gått med på hennes begäran. Jag delar den uppfattningen.

När sedan sammanträdet den 3 augusti 1999 blev inställt och AA:s ärende därigenom kom att i stället behandlas vid socialförsäkringsnämndens sammanträde den 10 augusti underlät försäkringskassan att kalla henne till det sammanträdet. Försäkringskassan har uppgett att det bl.a. berodde på att det var semestertider och att kassan därför inte uppmärksammade att AA önskade närvara vid sammanträdet. Även om anledningen till den uteblivna kallelsen uppenbarligen beror på ett misstag är jag kritisk till kassans handläggning. Inte minst mot bakgrund av att kassan tidigare nekat henne att flytta hennes ärende till ett annat sammanträde borde försäkringskassan ha varit mera observant i detta avseende.

Enligt 20 kap. 10 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) skall försäkringskassan ändra ett beslut i ett ärende, som har fattats av kassan och inte prövats av domstol, om någon i lagrummet särskilt angiven uppenbar felaktighet föreligger i beslutet.

Försäkringskassan är således skyldig att ändra sina egna beslut om dessa innehåller en sådan kvalificerad felaktighet som anges i 20 kap. 10 a § AFL. När ett beslut överklagas av en enskild och beslutet inte har fattats med stöd av 20 kap. 10 a § AFL skall försäkringskassan pröva om beslutet kan ändras i enlighet med bestämmelsen. Syftet med dessa uttryckliga regler angående omprövning av beslut i AFL var att möjliggöra snabba och enkla rättelser.

Av utredningen framgår att försäkringskassan när AA överklagade socialförsäkringsnämndens beslut erbjöd henne att avgöra om hon ville att socialförsäkringsnämnden skulle pröva ärendet igen enligt 20 kap. 10 a § AFL eller om kassan skulle översända ärendet direkt till länsrätten. Såsom jag har framhållit ovan skall försäkringskassan när ett beslut överklagas på eget initiativ pröva om detta kan ändras enligt 20 kap. 10 a § AFL. Ansvar för att en sådan prövning sker ligger hos försäkringskassan oberoende av den enskildes önskemål. Något utrymme för den enskilde att avgöra om en sådan prövning skall ske finns inte. – Genom kassans agerande fördröjdes också översändandet av AA:s överklagande till länsrätten.

Sammantaget är jag mycket kritisk till försäkringskassans handläggning av ärendet i aktuella avseenden.